

Nr 65.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror; given Stockholms slott den 5 februari 1954.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. lagen den 14 juni 1928 angående handel med utsädesvaror.

GUSTAF ADOLF.

Sam. B. Norup.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Enligt gällande frölag åligger det säljare bl. a. att ifråga om frö av stråsäd, trindsäd och rotfrukter ävensom, där så kan ske, beträffande annat frö skriftligen för köparen uppgiva fröets sort.

I propositionen föreslås, att skyldigheten för säljare att lämna sortuppgift i princip skall gälla alla frövaror, varå lagen är tillämplig, men att lantbruksstyrelsen skall äga medgiva undantag från denna skyldighet.

Vidare föreslås, att dispensrätt för lantbruksstyrelsen skall föreligga även beträffande skyldighet för säljare att för frö av rödklöver uppgiva fröets typ (sen, medelsen eller tidig). Denna dispensrätt skall dock gälla endast i fråga om rödklöver, som ingår i blandfrö.

De nya bestämmelserna avses skola träda i kraft den 1 juli 1954.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. lagen den 14 juni 1928 (nr 289)
angående handel med utsädesvaror.

Härigenom förordnas att 2 § 1 mom. lagen den 14 juni 1928 angående handel med utsädesvaror¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

2 §.

1 mom. Säljaren är, evad det av köparen påfordras eller icke, pliktig att, senast då varan avlämnas, skriftligen för köparen uppgiva:

a) säljarens namn och adress;
b) fröets slag *samt i fråga om frö av stråsåd, trindsåd och rotfrukter ävensom, där så kan ske, beträffande annat frö fröets sort*;

c) för frö av rödklöver: fröets typ (sen, medelsen eller tidig);

d) för annat frö än köksväxtfrö: fröets renhetsgrad, uttryckt i viktprocent rent frö;

e) för annat frö än köksväxtfrö: fröets ogräshalt, uttryckt i antal ogräsfrön på varje kilogram frö med särskilt angivande av sammanlagda antalet frön av sådana ogräs, som enligt de för statens centrala frökontrollanstalt gällande bestämmelser äro att anse såsom svårare;

f) fröets grobarhet, uttryckt i antalsprocent grobart frö av det rena fröet i enlighet med gällande bestämmelser angående statsplombering av frövara.

(Föreslagen lydelse)

2 §.

1 mom. Säljaren är, evad det av köparen påfordras eller icke, pliktig att, senast då varan avlämnas, skriftligen för köparen uppgiva:

a) säljarens namn och adress;
b) fröets slag *och* sort;
c) för frö av rödklöver: fröets typ (sen, medelsen eller tidig);

d) för annat frö än köksväxtfrö: fröets renhetsgrad, uttryckt i viktprocent rent frö;

e) för annat frö än köksväxtfrö: fröets ogräshalt, uttryckt i antal ogräsfrön på varje kilogram frö med särskilt angivande av sammanlagda antalet frön av sådana ogräs, som enligt de för statens centrala frökontrollanstalt gällande bestämmelser äro att anse såsom svårare;

f) fröets grobarhet, uttryckt i antalsprocent grobart frö av det rena fröet i enlighet med gällande bestämmelser angående statsplombering av frövara.

Lantbruksstyrelsen äger medgiva undantag från skyldigheten att uppgiva fröets sort samt, såvitt angår frö av rödklöver som ingår i frövara vilken uppgives bestå av olika fröslag, från skyldigheten att uppgiva fröets typ.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1954.

¹ Senaste lydelse av 2 § 1 mom. se SFS 1950:200.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 december 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet fråga om *ändring i lagen den 14 juni 1928 angående handel med utsädesvaror* samt anför därvid följande.

I skrivelse den 25 november 1952 har lantbruksstyrelsen hemställt om sådan ändring av lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror (*frölagen*), att lantbruksstyrelsen skall få rätt medgiva undantag från vissa bestämmelser i lagen. Lantbruksstyrelsen har bifogat en skrivelse den 21 maj 1951 från Fröintressentföreningen u. p. a. till styrelsen, vari föreslås viss ändring av frölagen, ävensom två över sistnämnda skrivelse avgivna yttranden, det ena av statens centrala frökontrollanstalt den 6 juni 1951 och det andra av Sveriges fröodlareförbund den 17 oktober 1952.

Över lantbruksstyrelsens hemställan har efter remiss utlåtanden avgivits av kommerskollegium, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk, Sveriges utsädesförening, Fröintressentföreningen u. p. a., Sveriges fröengrossistförening, Sveriges centrala fröråd, Svenska trädgårdsfröfirmors förening, Weibullsholms växtförädlingsanstalt och Sveriges fröhandlareförening. Kommerskollegium har jämväl överlämnat yttranden från sex handelskammare och Sveriges grossistförbund.

Gällande bestämmelser.

Frölagen har till syfte att förebygga försäljningar av mindervärdigt utsäde. Den avsåg ursprungligen i stort sett endast frö av vallväxter, rotfruktsväxter och köksväxter. Genom lagändring den 26 maj 1950 (nr 200) har tillämpningsområdet emellertid utökats så att lagen numera är tillämplig även på stråsäd och trindsäd. Till stråsäd hänföres enligt vedertagen terminologi havre, korn, råg och vete. Med trindsäd avses hästböna, fodervicker, foderärt och kokärt. Lagen bygger i första hand på den grundsatsen, att köpare av frövara skall erhålla tillgång till sådana upplysningar angående va-

rans beskaffenhet, att han kan bedöma dess värde som utsäde. I enlighet härmed stadgas i 2 §, att säljaren är pliktig att, vare sig köparen påfordrar det eller icke, skriftligen lämna köparen vissa uppgifter. Dessa uppgifter skall enligt 1 mom. meddelas senast då varan avlämnas till köparen. De uppgifter som skall lämnas har förtecknats under a)—f) i 1 mom. Enligt b) skall uppgift lämnas om *fröets slag* samt i fråga om frö av stråsäd, trindsäd och rotfrukter ävensom, där så kan ske, beträffande annat frö *fröets sort*. För frö av rödklöver stadgas vidare under c) att säljaren skall uppgiva fröets typ (sen, medelsen eller tidig).

Enligt 2 § 2 mom. skall, om frövara uppgives bestå av olika fröslag och frö av visst slag ingår i blandningen till mer än 5 % av varans vikt, säljaren jämväl vara skyldig att för det slaget uppgiva procenttalet och grobarheten.

I 7 § stadgas att frövara ej får saluhållas till utsäde om den i fråga om renhetsgrad, ogräshalt eller grobarhet ej uppfyller av lantbruksstyrelsen fastställda fordringar.

Enligt 13 § äger Konungen utfärda föreskrifter angående tillsynen av efterlevnaden av lagen. Sådana tillsynsföreskrifter har givits genom kungörelse den 15 november 1928 (nr 444), ändrad genom kungörelse den 26 maj 1950 (nr 201). Enligt dessa föreskrifter äger allmän åklagare med vissa angivna undantag taga prov av frövara, som saluhålles till utsäde, för kontroll av att varan uppfyller de i 7 § av lagen angivna fordringarna. Samma befogenhet tillkommer tjänsteman eller provtagare, som är anställd hos statens centrala frökontrollanstalt eller med statsmedel understödd lokal frökontrollanstalt, jordbrukskonsulent eller jordbruksinstruktör hos hushållningssällskap ävensom den som centrala frökontrollanstalten därtill förordnar. Vidare äger varje köpare av frövara rätt att, om frölagen är tillämplig på köpet, hos person som nyss nämnts påkalla att prov tages av den inköpta varan för kontroll av att denna till sin beskaffenhet överensstämmer med lämnade uppgifter. Provtagningen skall ske enligt regler, meddelade av lantbruksstyrelsen.

Tagna prov skall undersökas vid centrala frökontrollanstalten. Om undersökningen ger vid handen, att förseelse mot frölagen blivit begången, åligger det anstalten att anmäla detta till åklagaren.

Lantbruksstyrelsens förslag.

I den tidigare omnämnda skrivelsen den 21 maj 1951 har *Fröintressentföreningen* anfört följande.

Den i 2 § mom. 1 stadgade skyldigheten för säljare att för köparen uppgiva fröets sort är i fråga om trindsäd omöjlig att tillämpa i praktiken. Frökontrollen kan svåriligen fastställa sortslaget av arter och vicker, varför handeln icke kan erhålla analysbevis rörande dessa fröslag med uppgift om sort. Handeln å sin sida kan således ej garantera sortäktighet gentemot sina kunder. Visserligen kan handlande vidarebefordra de uppgifter om sort som

erhålles från deras säljare, men någon garanti för riktigheten av uppgifterna kan inte lämnas. I analysbevis, som erhålles från statens centrala frökontrollanstalt, angives endast procent trindsäd. För handeln föreligger den risken, att om uppgifter på sort möjligen skulle visa sig felaktiga allmän åklagare kan väcka åtal. Fröintressentföreningen hemställde därför att lantbruksstyrelsen måtte vidtaga åtgärder för ändring av lagen, antingen så att trindsäd undantogs från tillämpning av lagen eller så att uppgift om fröets sort i fråga om trindsäd endast behövde lämnas där så kunde ske.

I yttrande över Fröintressentföreningens hemställan har *statens centrala frökontrollanstalt* den 6 juni 1951 anfört.

Det är uppenbart, att lagen på vissa punkter har fått en oklar lydelse, som kan ge anledning till missförstånd och feltolkningar. Så nämnes t. ex. i § 2 mom. 1 b), att fröets slag samt i fråga om frö av stråsäd, trindsäd och rotfrukter, ävensom där så ske kan, beträffande annat frö, fröets sort skall uppgivas. Lagen går här beträffande strå- och trindsäd längre än då det gäller statsplombering — vilket väl knappast kan ha varit meningen vid lagens tillkomst — i det att för dessa fröslag enligt lagen undantagslöst uppgiftsplikt föreligger. Så är nämligen ej fallet vid statsplombering, där vissa undantag beträffande sortdeklarationen är medgivna; så behöver t. ex. för stråsäden intet sortnamn utsättas å vårråg och midsommarråg och för trindsäden ej heller sådant å vicker.

Fröintressentföreningen synes i sin skrivelse i viss mån ha underskattat frökontrollens möjligheter att åtminstone beträffande arter i renbestånd fastställa deras sortäktighet. Det går i själva verket lika bra, som då det gäller att fastställa inblandning i stråsädens olika sorter. Uppger därför en firma oriktig sort å sina ärtpartier, eller underlåter den att uppgiva sortnamn, faller den under frölagen och bör alltså åtalas av allmän åklagare och bötfällas för brott mot lagen.

Här synes Fröintressentföreningen ha missuppfattat lagens bestämmelser och gjort sig skyldig till en förväxling. Dess avsikt har antagligen närmast varit att rikta lantbruksstyrelsens uppmärksamhet på svårigheterna att, då det gäller haljväxtblandningar, blandsäd och blandfrö av olika slag, uppgiva riktigt sortnamn för de ofta små mängder av trindsäd, som ingår i sådana blandningar. De har då inga andra uppgifter att gå efter än dem, som deras säljare eventuellt kan lämna; om riktiga eller ej kan då naturligtvis ej kontrolleras. Lagen är också mycket otydligt avfattad på denna punkt, då det ej med säkerhet av denna framgår, huruvida även de i de nämnda blandfröslagen ingående blandningsdelarna skall garanteras beträffande sorten. I § 2 mom. 2 talas endast om visst slag, som ingår i blandningen, för vilket uppgiftsplikt föreligger i fråga om grobarhet och renhet, men det talas ej här alls om sort. Anstalten har kommit till den uppfattningen, att den ej bör känna sig skyldig att anmäla till åtal i sådana fall, som här ovan nämnts, om alltså i sådana blandningar intet sortnamn uppgivits för däri ingående haljväxtbeståndsdelar, eller om sådant uppgivits och det senare skulle visa sig vara felaktigt. Det skulle för övrigt enligt anstaltens mening innebära ett stort och tidsödande arbete, dessutom av tvivelaktigt värde, att i varje fall söka fastställa sorten av trindsäd i blandsäd, särskilt som de däri ingående delarna därav ofta är mycket små.

I anledning av vad som sålunda anförts föreslog frökontrollanstalten att § 2 mom. 1 b) skulle få följande ändrade lydelse:

»Fröets slag samt i fråga om frö av stråsäd utom vårråg och midsommar-

råg, ärter och rotfrukter ävensom, där så kan ske, beträffande annat frö fröets sort.»

Vidare föreslog anstalten att till 2 § 2 mom. borde göras följande tillägg.

»För här nämnd frövara kräves ingen uppgift beträffande sort.»

Sveriges fröodlareförbund har i sitt yttrande den 17 oktober 1952 över Fröintressentföreningens framställning anfört.

När den nu gällande frölagen föreslogs, avsågs bland annat att genom skärpta bestämmelser för blandfröförsäljning söka uppnå en förbättring av kvaliteten å detta frö. Det hade kunnat visas, att som blandfrö försåld vara ofta uppvisade en svag kvalitet, särskilt i fråga om ogräshalt och grobarhet. Det är därför angeläget, att frölagen ej förändras så, att möjligheter ånyo uppkommer till försäljning av sämre vallfrökvaliteter under beteckningen blandfrö. I kvalitet inberäknas härvid även typ- och stambeteckning, en kvalitetsegenskap av allra största betydelse. Det skall emellertid erkännas, att vår vallfröhandel för närvarande har vissa svårigheter att vid inköp alltid erhålla tillräckligt säker uppgift om typbeteckning å rödklöver. Denna svårighet bör framdeles kunna övervinnas och synes därför ej böra föranleda ändring i en nyligen antagen frölag.

På grund av det anförda förordade förbundet, att av lantbruksstyrelsen utfärdade tillämpningsbestämmelser fick sådan utformning att dispens kunde medgivas för viss tidsperiod för de moment i frölagen, som nu ej kan ges giltighet. Detta skulle i enlighet med det föregående för närvarande kunna vara befogat för

- 1) skyldigheten att uppgiva sortnamn för vicker och hästbönor,
- 2) skyldigheten att för rödklöver i blandfrö angiva typ- eller stamnamn.

I sin skrivelse den 25 november 1952 anför *lantbruksstyrelsen* — efter att ha redogjort för frökontrollanstaltens och fröodlareförbundets yttranden — följande.

Det synes otvivelaktigt att väl definierade sorter för närvarande icke föreligger i fråga om vårråg, midsommarråg, vicker och hästbönor. För frökontrollanstalterna är det därför svårt att beträffande dessa sädesväxter fastställa, huruvida ett uppgivet sortnamn är riktigt eller ej. Svårigheter synes även föreligga att avgöra huruvida i fröblandning ingående rödklöver är av typen sen, medelsen eller tidig. Då vissa av nu nämnda svårigheter emellertid torde kunna övervinnas framdeles, bör dessa enligt lantbruksstyrelsens mening ej nu föranleda sådan ändring av frölagen, att uppgiftsskyldigheten i nu nämnda avseenden helt borttages. Styrelsen delar fröodlareförbundets uppfattning att denna fråga bör lösas genom av styrelsen utfärdade tillämpningsföreskrifter, vilka bör gälla så länge ifrågavarande svårigheter förefinnes. Lantbruksstyrelsen synes sålunda böra äga bestämma i vilken omfattning en säljare av utsädesvara skall vara skyldig att lämna uppgift om fröets sort samt huruvida den rödklöver, som ingår i fröblandning, är av typen sen, medelsen eller tidig. Styrelsens bestämmanderätt beträffande sortdeklaration synes i första hand böra omfatta de nu aktuella sorterna (vårråg, midsommarråg, ärter, vicker och hästböna). För att undvika en ny prövning av bestämmelserna i frölagen, därest svårighe-

ter att fastställa fröets sort skulle uppstå även beträffande andra fröslag, synes dock befogenheten icke böra inskränkas till att gälla endast de nyss uppräknade sädesväxterna. Då i frölagen icke finns någon bestämmelse om nu nämnda tillämpningsföreskrifter, synes sådana böra införas i frölagen lämpligen i 2 § såsom nytt stycke efter 1 mom. f). Styrelsen vill i detta sammanhang erinra om, att styrelsen enligt 7 § frölagen äger fastställa fordringar beträffande renhetsgrad, ogräshalt och grobarhet hos den frövara som saluhålles till utsäde.

Lantbruksstyrelsens skrivelse utmynnar i en hemställan, att i 2 § frölagen måtte införas en bestämmelse av följande lydelse:

»Lantbruksstyrelsen må medgiva undantag från skyldigheten att lämna uppgift om fröets sort samt huruvida den rödklöver, vilken ingår i frövara som uppgives bestå av olika fröslag, är av typen sen, medelsen eller tidig.»

Remissyttrandena.

Samtliga remissinstanser vitsordar behovet och lämpligheten av den ifrågasatta lagändringen och tillstyrker lantbruksstyrelsens förslag.

Kommerskollegium anför, att behovet av en uppmjukning av ifrågavarande bestämmelser vitsordats av de organisationer, som yttrat sig till kollegiet, och att det syntes vara uppenbart att en ändring måste anses motiverad. De av lantbruksstyrelsen antydda möjligheterna att framdeles övervinna svårigheterna att fastställa sorter för ifrågavarande fröer talade uppenbarligen för en lösning av frågan i den riktning lantbruksstyrelsen angivit.

Riksförbundet Landsbygdens folk understryker Sveriges fröodlareförbunds uttalande att den skärpning av frölagen som genomfördes 1950 bland annat avsåg att uppnå en bättre kontroll över blandfröförsäljningen. De tillämpningsföreskrifter, som lantbruksstyrelsen med stöd av den föreslagna lagändringen kunde komma att utfärda, finge därför icke äventyra denna kontroll. Det syntes härvid vara av största betydelse, att skyldigheten att lämna uppgift angående rödklövers typ (sen, medelsen eller tidig) om möjligt bibehölls eller att dispens medgavs endast för en begränsad tid.

Departementschefen.

Lantbruksstyrelsens förslag innebär, att styrelsen skall erhålla rätt att medge undantag från de i frölagen givna bestämmelserna i två fall. Det ena gäller skyldigheten för säljare att enligt 2 § 1 mom. b) lämna uppgift om fröets sort. Det andra avser skyldigheten att i blandfrö, vari rödklöver ingår, lämna uppgift om rödklövers typ (2 § 2 mom. jämfört med 2 § 1 mom. c)).

1928 års frölag ägde ursprungligen tillämpning på frö, som var avsett till

utsäde, med undantag av dels utsäde av stråsäd och trindsäd dels skogsfrö och frö av prydnadsväxter. Beträffande frågan om skyldighet för säljare att lämna uppgift om *fröets sort* har delade meningar rått såväl vid tillkomsten av frölagen år 1928 som vid den lagändring som gjordes år 1950. Såsom framgår av proposition nr 77 till 1928 års riksdag föreslog lantbruksstyrelsen ursprungligen, att säljaren skulle vara skyldig lämna uppgift om fröets sort eller stam endast om han ägde kännedom därom. Som motiv härför anfördes, att sort och stam i allmänhet icke kunde utrönas genom laboratorieanalys utan först genom odling. I remissyttranden över detta förslag utfalades, att det föreslagna stadgandet borde skärpas. I ett senare förslag omformulerade styrelsen stadgandet så att säljaren, där så kunde ske, skulle lämna uppgift om sort och stam. I remissen till lagrådet föreslog departementschefen ett stadgande av innebörd att, där så kunde ske, uppgift skulle lämnas om fröets sort samt i fråga om rotfruktsfrö och köksväxtfrö jämväl om stam. Tre av lagrådets ledamöter uttalade betänkligheter mot att införa en skyldighet för säljare att »där så ske kan» lämna vissa uppgifter vid äventyr att straffansvar eljest inträdde. Stadgandet bibehölls emellertid i det slutliga departementsförslaget.

Sammansatta andra lag- och jordbruksutskottet anförde (utlåtande nr 1/1928), att fröets sort i de flesta fall var av en avgörande betydelse för fröets värde. Genom olämpligt sortval kunde erhållas ett med hänsyn till klimatiska och övriga odlingsförhållanden mindervärdigt utsäde. Det måste därför framstå såsom synnerligen viktigt, att köparen erhöi riktiga uppgifter om fröets sort. Beträffande sådana fröslag, där specialiserade och utbildade sorter förelåg, vilket var fallet beträffande rotfruktsfrö och köksväxtfrö, syntes det därför utskottet lämpligt, att uppgiftsskyldigheten om sort gjordes obligatorisk. För säljare av sådant frö torde några svårigheter att lämna uppgift om sorten icke behöva uppstå. I stor utsträckning verkställdes av köpmännen inköpen av dylikt frö av kontrollerade grödor, till vilka köparen, därest han icke själv verkställde odlingen, utlämnade stamfröet. I den mån så ej var fallet torde helt visst förhållandena komma att utveckla sig så, att en odlare för att kunna avyttra ett rotfruktsfrö eller köksväxtfrö till affärsmannen blev nödsakad att lämna sortuppgift. Utskottet hemställde därför, att uppgiftsskyldigheten rörande sort gjordes obligatorisk beträffande rotfruktsfrö och köksväxtfrö medan i fråga om annat frö skyldigheten borde bli villkorlig. Vidare föreslog utskottet i anledning av motioner att skyldigheten att lämna uppgift om fröets stam skulle utgå. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Genom 1950 års lagändring utvidgades frölagens tillämpningsområde i flera avseenden. Bland annat inordnades under lagen utsäde av trindsäd och stråsäd samt stadgades skyldighet för säljare att i fråga om frö av rödklöver lämna uppgift om fröets typ (sen, medelsen eller tidig). Den obligatoriska skyldigheten att lämna uppgift om fröets sort utvidgades till att avse även stråsäd och trindsäd. Däremot överfördes köksväxtfrö till sådana utsädeslag, för vilka skyldigheten blott var villkorlig. Av motiven till dessa änd-

ringar (proposition nr 206 till 1950 års riksdag och tredje lagutskottets utlåtande nr 19) framgår bl. a. följande.

Ändringarna i fråga om uppgift rörande frövaras sort samt typ av rödklöverfrö tillkom på förslag av statens centrala frökontrollanstalt. Mot detta förslag gjordes erinran endast av Stockholms handelskammare. Departementschefen biträdde anstaltens förslag och anförde att det i praktiken torde ha visat sig omöjligt att beträffande vissa köksväxter genomföra en uppdelning i sorter med tydligt skilda egenskaper. Föreskriften att sortuppgift alltid skall lämnas för köksväxtfrö borde därför ej lämpligen bibehållas. I fråga om sädesväxterna förelåg däremot sedan länge väl utbildade och kända tecknade sorter. Från denna synpunkt behövde det följaktligen icke möta några betänkligheter mot att sortangivning gjordes obligatorisk för stråsäd och trindsäd. Ej heller torde i allmänhet några svårigheter föreligga att med avseende å rödklöver uppgiva, huruvida den är av sen, medelsen eller tidig typ. Med anledning av vad som anförts av Stockholms handelskammare framhöll departementschefen, att även utsäde av god kvalitet kunde vara så gott som värdelöst i det enskilda fallet, om det var fråga om en sort eller en typ som ej var lämplig för klimatet och odlingsförhållandena i övrigt. Från jordbruksproduktionens synpunkt var det alltså önskvärt att köp av utsäde utan kännedom om sort eller typ så långt möjligt förhindrades.

I en motion II: 589 hemställdes, att frölagen icke skulle utsträckas till att omfatta stråsäd och trindsäd. Motionärerna vände sig främst mot förslaget att för utsäde av nämnda slag uppgiftsskyldighet skulle föreligga beträffande sortrenhet.

Tredje lagutskottet anförde, att det visserligen var tveksamt huruvida uppgiftsskyldigheten i fråga om utsäde av stråsäd och trindsäd beträffande sortangivningen borde vara obligatorisk. Fördelarna med stadgande härom syntes dock väga tyngre än de olägenheter, som var förknippade med bestämmelsen. Utskottet tillstyrkte därför förslaget och förutsatte, att särskild uppmärksamhet skulle ägnas frökontrollverksamheten med hänsyn till de farhågor, som yppats i förevarande hänseende.

Frölagens bestämmelser om skyldighet att uppgiva fröets sort bör givetvis i den mån så är möjligt vara utformade så att smidig anpassning kan ske till utvecklingen inom frökontrollen. Lantbruksstyrelsens nu gjorda hemställan, vilken grundar sig på erfarenheter som vunnits under den hittillsvarande tillämpningen av frölagen, synes giva vid handen att säljare i vissa fall knappast kan iakttaga gällande föreskrifter i detta hänseende. I fråga om de fröslag, för vilka obligatorisk skyldighet att lämna sortuppgift nu föreligger, torde, såsom lantbruksstyrelsen anför, det vara svårt att fastställa sort beträffande vårråg, midsommarråg, vicker och hästbönor. Svårigheter torde vidare föreligga att avgöra huruvida i fröblandning ingående rödklöver är av typen sen, medelsen eller tidig. Såsom lantbruksstyrelsen och några remissinstanser framhållit bör man räkna med att svårigheterna framdeles helt eller delvis kan övervinnas. Å andra sidan kan emellertid liknande svårigheter uppkomma beträffande nya fröslag. Det synes

ej vara lämpligt att för varje förändring, som inträffar i möjligheterna att fastställa skilda fröslags sort, frölagen måste ändras. Jag delar därför helt lantbruksstyrelsens och remissinstansernas åsikt att styrelsen i tillämpningsföreskrifter bör kunna medgiva undantag från skyldigheten att uppgiva fröets sort samt från skyldigheten att beträffande frö av rödklöver, som ingår i fröblandning, uppgiva om typen är sen, medelsen eller tidig. Emellertid torde lantbruksstyrelsens författningsförslag något böra jämkas.

Enligt 2 § 1 mom. b) åligger det säljaren att, beträffande andra fröslag än stråsäd, trindsäd och rotfrukter, allenast *där så kan ske* uppgiva fröets sort. Det ankommer alltså på säljaren att undersöka om möjlighet att lämna en riktig sortdeklaration finns. Erfarenheten har visat att frökontrollanstalten stundom haft annan uppfattning än säljare om möjligheten av att för visst fröslag lämna sortuppgift. Detta har medfört svårigheter vid tillämpningen av ansvarsbestämmelserna. Om den föreslagna bestämmelsen om dispensrätt för lantbruksstyrelsen införes, synes därför stadgandet i 2 § 1 mom. b) böra ändras så att uppgiftsskyldigheten beträffande fröets sort blir obligatorisk för alla fröslag, som avses i lagen, i den mån lantbruksstyrelsen ej medger undantag. Lantbruksstyrelsen får då bland undantagna fröslag även upptaga sådana för vilka uppgiftsskyldigheten nu blott är villkorlig och enligt styrelsens bedömande icke kan fullgöras. Härigenom vinnes den stora fördelen att såväl säljare som köpare alltid, utan särskild undersökning, vet om skyldighet att uppgiva sort gäller för ett visst fröslag eller icke. Någon osäkerhet i fråga om straffpåföljd kan då ej föreligga. Jag förutsätter att lantbruksstyrelsen noga kommer att följa utvecklingen inom frökontrollen och icke medger undantag i större utsträckning än som är påkallat.

I överensstämmelse med det anförda har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror*.

Härefter hemställer föredraganden att lagrådets utlåtande över nämnda lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Kerstin Krause.

¹ Denna bilaga, som fränsett en redaktionell jämkning är likalydande med det vid propositionen fogade förslaget, har här atelämnats.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 29 januari 1954.

Närvarande:

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 16 januari 1954 tillhandakommet utdrag av protokoll över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 11 december 1953, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för rättsavdelningen i jordbruksdepartementet, hovrättsrådet A. Ribbing.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Harriet Stangenberg.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
5 februari 1954.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet, lagrådets den 29 januari 1954 avgivna utlåtande över det den 11 december 1953 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. lagen den 14 juni 1928 (nr 289) angående handel med utsädesvaror*.

Med förmälan att lagrådet lämnat förslaget utan erinran hemställer fördraganden, att förslaget, efter en redaktionell jämkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Malte Olsson.